

Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici, morți în faimă de martiri sub regimul comunist

NAȘTEREA DOMNULUI ISUS CRISTOS

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitate și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”

Anul XXIII Nr. 12 (281) decembrie 2017

Nașterea Domnului...

Evenimentul care a schimbat istoria lumii, Nașterea Domnului, a fost de-a lungul timpurilor motiv de reflecție. Speranțele omenirii într-un nou început au devenit realitate în Noaptea aceea plină de taină, când, la Betleem, cântul îngerilor lauda pe Dumnezeu și făcea cunoscută lumii Nașterea lui Cristos.

Păstorii, Craii de la Răsărit și Magii au venit cu credință și daruri la „Pruncul înfășat și culcat în iesle” - Magii reprezintă „punerea în mișcare a omenirii spre Cristos. Deschid o procesiune ce străbate întreaga istorie”.

Și începutul a fost într-un staul rece, unde Maria, privindu-și cu dragoste fiul, se gândea: „Cristos este fiul ei, carne din carnea ei și rod al pântecelui ei. Ea l-a purtat nouă luni și-i va da să sugă, iar laptele ei va deveni sângele lui Dumnezeu. Ea simte în același timp că Cristos este fiul ei, puiul ei, și că este Dumnezeu. Îl privește și se gândește: <Acest Dumnezeu este fiul meu. Această carne dumnezeiască e carnea mea. El e făcut de mine, are ochii mei și forma gurii lui e forma gurii mele. Îmi seamănă. E Dumnezeu și îmi seamănă>. Nicio femeie nu l-a avut în acest fel pe Dumnezeu său numai pentru ea. Un Dumnezeu micuț, care poate fi luat în brațe și acoperit cu sărutări, un Dumnezeu cald care zâmbește și respiră, un Dumnezeu care poate fi atins și care trăiește” (Jean-Paul Sartre, filozof existențialist francez, necredincios. Textul a fost scris în 1940, într-un lagăr, unde era internat împreună cu mulți credincioși catolici).

Isus Cristos „vine de la Dumnezeu. El este Dumnezeu. Acest <început> venit la noi inaugurează - ca început - un nou mod de a fi om”.

„Cuvintele lui Isus sunt mereu mai mari decât înțelegerea noastră”, este un adevăr știut, dar smerenia celor care le-au primit de-a lungul veacurilor și credința lor, și primirea învățăturii Bisericii au făcut să se schimbe chipul lumii și sufletul omului, să cunoască iubirea, blândețea, bunătatea, generozitatea și iertarea. În Europa creștină s-a auzit un cânt nou, un cânt al sufletului ce-l laudă pe Dumnezeu, „transcris în poezie, în arhitectură, în pictură și sculptură”, în tot ce a creat omul.

În lumea modernă de astăzi, în care stăpânește banul, îndepărtarea de Dumnezeu e tot mai simțită, se simte puternic în apropierea și în perioada Sărbătorilor: este o alergare neîncetată după cumpărături, după călătorii costisitoare și fel de fel de capricii. Și Sărbătorile „au devenit un mod de a risipi Cerul”.

Să nu ratăm bucuria Sărbătorii Crăciunului și, împreună cu familia și cu Biserica noastră, să privim Pruncul divin din ieslea din Betleem și să-i facem loc în sufletul nostru și în lume.

Crăciun fericit!

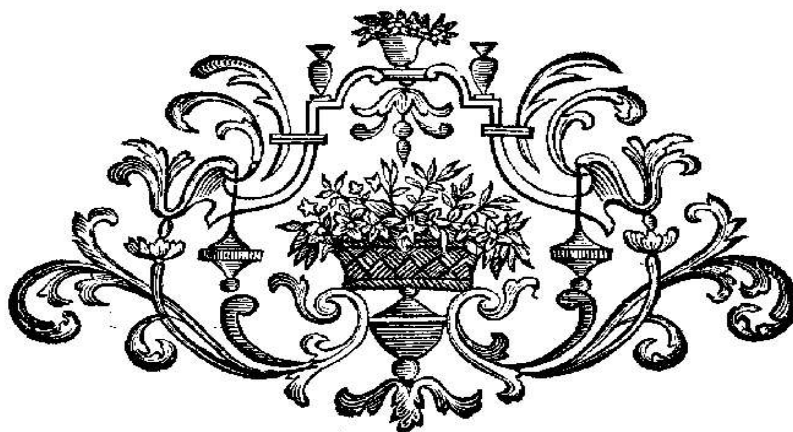
CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

Rugăciunea este un dar deosebit al lui Dumnezeu, un dar pe care Dumnezeu îl face cui hotărăște: câteodată ca răsplată pentru slujbele ce I le-am făcut și a chinurilor îndurate din dragoste pentru El. Și câteodată fără meritul nostru și neținând seama de trecut. Căci este un dar care nu pleacă decăt din generozitate. În sfârșit, este un lucru atât de înalt și atât de ridicat, încât depășește înțelegerea omenescă.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ
"Calea Desăvârșirii Creștine", vol. I,
Oradea 1933

S U M A R

Editorial.....	2	Pagini bilingve.....	10
"Unde este cel care s-a născut, Împăratul?.....	4	Viflaimul.....	12
"Secvențe din Evanghelia după Luca	5	Veniți să-L adorăm!.....	14
		Crăciunul zilei de azi.....	16
		Noapte sfântă la Greccio.....	17

„Unde este cel ce s-a născut, Împăratul?”

De când oamenii rostiră cuvântul, în ciclonul de mâinii și patimi: „Nu vrem să stăpânească asupra noastră”, de atunci, năuci și mizerabili își caută Împăratul.

Îl caută și acum! Nevoiași, îl căutăm mereu!

Stăpânitorii rechemăți în rândurile mercenarilor; Condotierii străpunși cu stiletul; Magistrații științei discreditați; Senatorii gândirii omenesti așezați cu scrupul de gingășie în cimitirile ideilor, mărturisesc catastrofa:

Vagabonzi și mizerabili, căutăm încă pe Împăratul nostru.

Și oamenii nu au învățat din Steaua Magilor drumul spre Împăratul.

Steaua Magilor e lumina conștiinței lor, lumina minții lor, lumina durerii lor.

Fața lumii de azi, Biografia sufletelor de azi este: Catastrofa.

Zilnic simțim în noi prăbușindu-se ceva mare și frumos.

Zilnic capitulăm, zilnic ne frământăm, zilnic murim cu dezgust, dar și cu o nădejde:

Împăratul! – Împăratul!

Catastrofa sufletului nostru, ce nu mai rezistă păcatului, catastrofa societății ce nu rezistă nedreptății, întreg batalionul de obraznice catastrofe ce se urmăresc galopând pe sufletul nostru, dansând în anotimpul lor, strigă în urma Împăratului alungat:

„Unde este cel ce s-a născut, Împăratul?”

Vino și vezi!

Un leagăn rece într-o peșteră rece. O cruce, ce străjuiește ca o spadă: Spada Împăratului!

Un potir invizibil: roadă a moștenirii ce vrea să ne-o lase: moștenire luptătorilor: Pâinea și Vinul dător de Viață, Curaj și Putere.

Împăratul!... nu în toga de purpură, nu în mantie cu nestemate, nu în leagăn de abanos cu chenar de fildeș, ci în sărăcie.

Împăratul!... nu ca să fie slujit în palatal cu marmură și porțelanuri, ci să servească celor născuți din adevăr.

Vino și vezi!

Împăratul care învață Adevărul, Împăratul care varsă Iubirea, Împăratul care sădește Pacea, Împăratul al cărui jug e ușor, și a cărui fericire o găsești și în lacrimi:

Împăratul în ieslea din Betleem!

Îngenunchează o clipă! Dar în tăcere. Irozii și sicarii lui, satrapii lumii îi pregătesc sicriul; uită nebunii, și uităm și noi - căci în fiecare din noi este un Irod ce vrea să ucidă pe Împăratul Cristos, - că de câte ori voim să ucidem pe Isus, privind în ceea ce am lovit, găsim copii asasinați, nevinovați ucisă, găsim cadavrul sufletului nostru. Și orbi am izbit!

Îngenunchează mai îndelungat! Împăratul te așteaptă pe tine! Auzi? Pe tine!!!

Și spune-i că vrei să-l slujești!

Ah! Împăratul născut în iesle!!!

Episcop Ioan Suci

„Secvențe din Evanghelia după Luca”

Este o bucurie pentru noi să prezentăm cartea „Secvențe din Evanghelia după Luca”, apărută recent, lucrarea Pr. Renzo Lavatori și a Pr. Luciano Sole, tradusă în limba română de Pr. Cristian Rus și Pr. Aurel Rus.

Pr. Renzo Lavatori este profesor de teologie dogmatică al „Universității Pontificale Urbaniana” din Roma și profesor al „Facultății de Teologie” din Oradea, prieten al Bisericii Greco-Catolice și al Episcopiei de Oradea.

„Cuvântul înainte” al PSS. Virgil Bercea și „Prefața” autorilor ne pregătesc intrarea în lectura cărții.

Preasfinția Sa subliniază bogăția învățăturilor creștine ale Evangheliilor și „înălțătorul lor îndreptar moral”. Apreciază locul distinct al „Evangheliei după Luca” și prin calitățile literar-artistice, Sfântul evanghelist Luca având darul povestirii clare, expresive și frumoase.

Comentariile – lecții – predici - ale Evangheliei sale au în centrul lor pe Isus Cristos, iar în partea finală a cărții, relația dintre Spiritul Sfânt și rugăciune și triada „Spiritul Sfânt, omul și Cuvântul lui Dumnezeu”, care ne determină să alegem „motivul credinței și al existenței noastre creștine”.

Autorii ne spun că au insistat în analiză asupra acelor fragmente din Evanghelia după Luca, care dețin un bogat material de reflecție, ce favorizează pătrunderea în

complexitatea textului sacru.

Un loc deosebit îl au personajele din preajma lui Isus, prezentate „în realitatea lor psihică, morală și socială”. Deși aparțin istoric unui timp trecut, sunt de o „surprinzătoare actualitate”.

Temele fundamentale: credința, bucuria de a fi creștin, păcatul și iertarea, dreptatea și nedreptatea, durerea și alinarea, viața, moartea și eternitatea sunt văzute potrivit învățăturii lui Isus.

Volumul este alcătuit din 16 capitole care au la început fragmentul evanghelic ce urmează să fie comentat: „Pruncul Isus și bătrânul Simeon”, „Isus și pescarul Petru”, „Isus în Nain și o mama îndurerată”, „Simon fariseul și o păcătoasă răscumpărată”, „Isus și unii care sunt gata să-l urmeze”, „Doi oameni ai templului și un samarinean”, „Isus cu Marta și Maria”, „Isus, un fariseu și invitații la prânz”, „Un frate mai tânăr”, „Un cerșetor și un bogat egoist”, „Nerecunoștință și credință în cei zece leproși”, „Un judecător nedrept și o văduvă stăruitoare”, „Un fariseu și un vameș în templu”, „Isus răstignit împreună cu doi tâlhari” și „Isus înviat împreună cu doi ucenici din Emaus”.

Titlurile capitolelor - lecții - predici - sintetizează mesajul, la care, uneori, se revine în concluzie; la finalul capitolelor sunt adăugate două „Excursuri”, care au ca subiect

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

Spiritul Sfânt. Unde autorii consideră potrivit, prezintă sinoptic pagini din Evangheliile lui Matei, Marcu și Luca.

În „Pruncul Isus și Simeon”, se subliniază harul Spiritului Sfânt în viața bătrânului Simeon, cel vestit,, că nu va vedea moartea până nu va vedea pe Cristos”, ceea ce a făcut ca toată existența lui să devină o „asteptare”.

În lumina lui Dumnezeu, Simeon recunoaște cine este copilul adus la templu și „îl îmbrățișează în credință”. Din acest moment nu va mai fi omul care „așteaptă”, ci „omul care vede” și îi mulțumește lui Dumnezeu pentru darul primit. Prin har, înțelege că are misiunea de a vesti prezența Mântuitorului în lume.

„Isus și pescarul Petru” este capitolul care marchează schimbarea totală a vieții pescarului Simon: din pescar devine apostol, datorită întâlnirii cu Isus. Simon parcurge un drum de maturizare interioară, care revelează caracterul dinamic al credinței „în unire cu Cristos și prin el cu ceilalți”.

În prima etapă, lângă lacul Ghenizaret este Isus și mulțimea care îi ascultă cuvântul - cuvântul lui Dumnezeu. Isus are nevoie de un podium de pe care să vorbească și alege barca lui Simon, care tocmai coborâse din ea după o noapte de pescuit zadarnic. Disponibil și generos, Simon îndeplinește cererea Învățătorului.

În a doua etapă, Isus îi spune

autoritar lui Simon să se întoarcă la pescuit, ceea ce pescarul experimentat știe că este inutil și totuși îl ascultă, crede în El. Și prinde atâta pește, încât „mrejele erau în pericol de a se rupe”.

Într-o străfulgerare de har, Simon descoperă cine este Isus: „Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos!”, spune atunci pescarul. Răspunsul lui Isus e o încurajare: „Nu te teme!” - Isus a venit în lume ca să caute pe păcătoși și să-i salveze.

De-acum, Isus și Simon vor fi implicați în același plan de mântuire. De-acum, pescarul Simon rămâne în urmă, individualizat, apare „Simon Petru”, apoi „Petru”, care va pescui în continuare, dar oameni. Va fi „conducătorul și capul Bisericii”.

Harul lui Dumnezeu atinge inimile. A atins și inima lui Petru, care „trăgând corăbiile la țărm, au lăsat totul și au mers după El”.

Începând cu capitolul „Isus în Nain și o mamă îndurerată” și până la ultimul încheiere, vor fi analizate acele texte care lasă să transpară iubirea și îndurarea lui Dumnezeu prin intervenția lui Isus.

La poarta cetății Nain două grupuri, complet diferite, trec unul lângă altul, în direcții opuse: Isus cu mulțimea care îl urmează și un convoi mortuar care conduce pe ultimul drum pe fiul unei văduve. Nimeni nu cere nimic - tânărul era mort. Privind plânsul mamei, Isus intervine, „i s-a făcut milă de ea”.

(continuare în pag. 7)

Aici este punctul central, Domnul vieții spune mamei: „Nu plânge!” și redă viața tânărului. Se descoperă astfel ce este mântuirea: eliberarea de moarte prin Învierea lui Isus.

„Isus în casa fariseului Simon” este istoria unei convertiri. Păcătoasa, care intră în casa fariseului, având în mână un vas cu ulei parfumat ca să-l omagieze pe Isus, este răscolită în întreaga ființă de prezența lui Isus. Simte că este trimisul lui Dumnezeu și izbucnește în plâns. „Convertirea, pentru această păcătoasă, izvorăște din întâlnirea personală cu Isus”, ne spune Evanghelistul Luca, iar autorii lucrării ne ajută să cuprindem complexitatea celor întâmplate. Fariseul privește fără să vadă altceva decât „un scandal”. Isus îi stimulează gândirea ca să înțeleagă ceea ce nu reușește, se ajută de pilda celor doi datornici iertați, ca fariseul să observe deosebirea dintre el, orgoliosul, și femeia conștientă de viața ei greșită și de nevoia acută de îndurare, iertare și îndreptare.

„Mergi în pace!” Cuvintele din final, spuse de Isus femeii convertite, sunt o chemare spre a străbate un alt drum al vieții, în care valoarea credinței, poartă a mântuirii, dă orizonturi luminoase existenței.

În capitolul „Isus și unii care sunt gata să-l urmeze”, Isus și discipolii săi sunt „pe cale”, urcă spre Ierusalim, locul unde pe Isus îl asteaptă Crucea.

Tema drumului interior, sau obișnuit, „este inima vieții creștine”,

drum nu lipsit de căderi și înălțări, de nori și senin, dar întotdeauna cu regăsirea voinței de a-l parcurge.

Surprizele nu lipsesc. Spre Isus, aflat pe drum, se apropie o persoană care vrea să i se alăture: „Te voi însoți, oriunde Te vei duce!” Isus își chema din propria inițiativă discipolii, situația este complet diferită. Omul pare hotărât, ferm, știe ce vrea. Răspunsul lui Isus îl pune la încercare: „...Fiul Omului n-are unde să-și plece capul”, ceea ce înseamnă că urmarea Lui, a „ființei superioare și sublime, unită cu o existență plină de lipsuri...”, aduce „nesiguranță umană, instabilitate, lipsa unui refugiu stabil, liniștit, comod” (Renzo Lavatori - Luciano Sole, „Secvențe din Evanghelia după Luca”, Galaxia Gutenberg, 2017, p.118).

Ceea ce trebuie reținut, ne spun autorii, este caracterul trecător a tot ce ține de pământ, siguranța vieții este Cristos, de aceea misiunea discipolului este să-i facă în lume cunoscută Împărăția.

„Doi oameni ai templului și un samarinean” aduce cititorului în atenție parabola bunului samarinean, una dintre parabolele foarte cunoscute, deoarece iubirea lui Dumnezeu și a aproapelui a fost și a rămas un imperativ al vieții creștine, și așa a trecut și va trece prin veacuri.

Mai puțin obișnuit, textul ridică o dezbatere doctrinară, problema mântuirii, în discuția lui Isus cu un

(continuare în pag. 8)

„învățător al legii”, expert în cunoașterea Sfintei Scripturi. Dezbateră pornește de la întrebarea legiuitorului, care nu era însă un model de viață: „Ce să fac ca să moștenesc viața de veci?” Isus îl conduce până va ajunge singur la răspuns: „Să-l iubești pe Domnul, Dumnezeuul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toată puterea ta [...] să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”. Problema cea grea este de a trece de la „a cunoaște” la „a face” și de a răspunde la o nouă întrebare: „Și cine este aproapele meu?” Referindu-se la „Parabolă a samarineanului milostiv”, autorii ne atrag atenția că esențial este „nu a ști cine este aproapele meu”, ci „dacă eu mă fac aproapele”. Samarineanul a recunoscut „aproapele”: s-a oprit, a privit și i-a fost milă, și i-a devenit „aproapele”: îl duce la un han, îi stă alături, îl veghează, cere hangiului să aibă grijă de el până se va înapoia, îi plătește - demonstrează o iubire dezinteresată.

În concluzie rezultă „că aproapele nu este acela care este lângă noi în sens fizic sau geografic, ci acela de care omul se apropie, îl privește, îi înțelege nevoile, îi știe aspirațiile, i se face milă de el, îl iubește” (Op. cit., p.139). Atitudinea lui Isus e fără echivoc: „Mergi și fă și tu asemenea!”

Îndemnul lui Isus se poate relua la încheierea tuturor capitolelor. La casa Mariei și a Martei din Betania, Isus se oprește și dăruiește „cuvântul”

său care limpezește sensul existenței și luminează sufletul. Isus vorbea și Maria asculta, dar și Marta, deși era foarte ocupată, „a luat partea ce nu îi va fi luată”. S-a înțeles că în viață prioritate are „cuvântul” lui Isus și apoi datoriile la care suntem chemați.

„Isus, un fariseu și invitații la prânz” conține „un tezaur de lumină” asupra unui aspect al existenței umane: conviețuirea, importantă fiind nu masa propriu-zisă la care înviți sau ești invitat, ci bucuria de a fi împreună cu cei aproape de sufletul tău.

La masa fariseului, Isus surprinde prin îndemnurile neobișnuite date gazdei: „Când faci un ospăț, cheamă săracii”, nu prietenii, rudele, apropiații, care vor răsplăti invitația - prânzul este simbolul darului gratuit, darul iubirii, care nu așteaptă răsplăță. Apelul vibrant la iubire încheie textul evanghelic și, printre rânduri, îl regăsim în îndemnul: „Mergi și fă și tu asemenea!”

S-ar putea spune că analiza textului „Un frate mai tânăr și unul mai mare” este, poate, pagina „cea mai luminosă a realității casei Tatălui în care trăiesc cei doi fii, pentru că deasupra tuturor întâmplărilor și a sentimentelor atât de diferite este bucuria sărbătorească a tatălui la întoarcerea fiului cel mic.

Fiul cel mic, cum se știe, a plecat din cauză că a pierdut comuniunea cu părintele său, dar, imatur, pierde tot,

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

inclusiv demnitatea de a trăi ca fiu; decăderea îl forțează să-și regăsească „dimensiunea sa filială”. Conștient de durerea ce i-a cauzat-o tatălui în iubirea paternă, răbind-o, spune adevărul, acum știindu-se fiu iubit: „Greșita-am Cerului și față de tine!”

Fiul cel mare nu-și dă seama că este „fiu”, nu înțelege nimic din inima părintelui și nici frumusețea legăturilor sufletești din familie, de aceea va fi „izolat, amărat și singur”. Indirect, parabola conține și o avertizare ce trece dincolo de farisei și de veacuri: datoria Apostolilor de a împărtăși toate dimensiunile iubirii lui Cristos.

Cu această iubire, ce-l include și pe păcătos, se încheie și capitolul al 15-lea, „Isus răstignit împreună cu doi tâlhari”, text care ne amintește că „... dragostea lui Isus merge în căutarea păcătosului, se dăruiește pentru el, până la a muri împreună”.

În ultimul capitol, „Isus Inviat împreună cu doi ucenici din Emaus”, autorii ne duc pe drumul discipolilor „cu sufletul gânditor și trist”, pe drumul spre Emaus. Citim dezamăgirea de pe chipul și din sufletul lor. Nu pot trece peste moartea pe cruce a lui Isus și pierd din vedere „că drumul mântuitor al lui Isus nu se termină odată cu moartea, ci prin intermediul ei se ajunge la glorie”. Îi însoțea Isus, dar „ochii lor erau ținuti ca să nu-L recunoască”. La frângerea pâinii, „li s-au deschis ochii lor și l-au recunoscut”. Ucenicii se vor înapoia

la Ierusalim ca vestitori ai lui Cristos înviat.

Toată învățătura Evangheliei după Luca, a Evangheliilor, poate fi mai ușor pătrunsă dacă citim cu atenție cele două „Excursuri” care încheie lucrarea.

Spiritul, Cuvântul și fiecare om este triada cu care „lectura Evangheliei după Luca se deschide înspre o minunată bogăție de adevăr și de viață”. Cuvântul lui Dumnezeu „este revelația divină sau cuvântul lui Isus transmis”. Cuvântul este auzit, primit și crezut de om, iar Spiritul lui Dumnezeu face din Cuvânt fapte și din fapte face o viață.

Cu îndemnul la rugăciune se încheie volumul. De altfel, rugăciunea este prezentă în întreaga „Evanghelie după Luca”, rugăciunea al cărei centru este Cristos și alături, întotdeauna, Spiritul Sfânt. La bogăția adevărilor credinței obținute prin lectura cărții prezentate, autorii pun în evidență prezența Spiritului Sfânt și a darurilor Sale în viața noastră. Spiritul Sfânt ne determină dorința de rugăciune, ne conduce la rugăciune și coboară asupra noastră și a comunității în rugăciune. Înaintea tuturor acțiunilor noastre, să cerem darul Spiritului Sfânt și să ne rugăm Spiritului Sfânt. Să ne rugăm și pentru autorii cărții și pentru toți cei care au lucrat la apariția ei și ne-au umplut sufletul de bucurie.

Otilia BĂLAȘ

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

Evangile de Jesus Christ selon Saint Luc

(Lc 2 I-14)

En ces jours-la, parut un edit de l'empereur Auguste, ordonnant de recenser toute la terre, - Ce premier recensement eut lieu lorsque Quirinius eteit gouverneur de Syrie, - Et chacun allait se faire inscrire dans sa ville d'origine. Joseph, lui aussi, quitta la ville de Nazareth en Galilee, pour monter en Judee, a la ville de David appelee Bethleem, car il etait de la maison et de la descendance de David. Il venait se faire inscrire avec Marie, son epouse, qui etait enceinte, or, pendant qu'ils etaient la, arriverent les jours ou elle devait enfanter. Et elle mit au monde son fils premier-ne; elle l'emmaillota et le coucha dans une mangeoire, car il n'y avait pas de place pour eux dans la salle commune.

Dans les environs se trouvaient des bergers qui passaient la nuit dans les champs pour garder leurs troupeaux. L'Ange du Seigneur s'approcha, et la gloire du Seigneur les enveloppa de sa lumiere. Ils furent saisis d'une grande crainte, mais l'Ange leur dit: „Ne craignez pas, car voice que je viens vous annoncer une bonne nouvelle, une grande joie pour tout le peuple: Aujourd'hui voue est ne un Sauveur, dans la ville de David. Il est le Messie, le Seigneur. Et voila le signe qui vous est donne: vous trouverez un nouveau-ne emmailote et couche dans une mangeoire”.

Et soudain, il y eut avec l'Ange une troupe celeste innombrable qui louait Dieu en disant: „Gloire a Dieu au plus haut des cieux, et paix sur la terre aux hommes qu'il aime”.

PAGINI BILINGVE

Asociația „Prietenii Bisericii Greco-Catolice Române”, Blaj

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Evanghelia după Sfântul Luca

(Lc 2,I-14)

Și a fost în zilele acelea, a ieșit un ordin de la Cezarul August să se înscrie toată lumea. Aceasta s-a făcut când domnea în Siria Cirineu. Și mergeau toți să se înscrie, fiecare în orașul său.

Suitu-s-a și Iosif din Galileea, din orașul Nazaret, în Iudeea, în orașul lui David ce se cheamă Betleem, pentru că era din casa și din neamul lui David, să se înscrie cu Maria, logodnica lui, fiind ea însărcinată.

Și fiindcă ei acolo s-au împlinit zilele ei să nască. Și a născut pe fiul său întâiul născut, și l-a înfășat, și l-a pus într-o iesle, pentru că nu aveau loc în casa de oaspeți.

Și erau păstori în ținutul acela priveghind și ținând străji lângă turma lor.

Și iată un Înger al Domnului a stătut lângă ei, și mărirea Domnului a strălucit împrejurul lor, și s-au înfricoșat foarte mult. Și le-a zis Îngerul: „Nu vă temeți, căci iată vă vestesc bucurie mare, care va fi la tot poporul: Vi s-a născut astăzi mântuitor care este Cristos Domnul în orașul lui David. Și aceasta vă va fi semnalul: afla-veți un prunc înfășat, culcat în iesle”. Și îndată s-a arătat împreună cu Îngerul mulțime de oaste cerească laudând pe Dumnezeu și zicând: „Mărire lui Dumnezeu întru cele de Sus , și pe pământ pace, între oameni bună învoire”.

„Noul Testament”, tradus de Preasfinția Sa Ioan Bălan, Episcop al Diecezei de Lugoj(1936-1959). Editat la Nașterea Domnului, anul 1937.

Viflaimul

Cuvântul „Viflaim” este o formă arhaică, regională, a Betleemului în care s-a născut Isus. Cuvântul a dat denumire unei piese de teatru popular, „Viflaimul”, care reflectă Nașterea Mântuitorului, personajele fiind luate din Sfânta Scriptură: Iosif și Maria, Craii de la Răsărit, Magii, îngerii, păstorii, Irod, toți aceștia fiind în miezul misterului Noptii Sfinte.

Teatrul popular cu subiect religios – misterele - a cunoscut o largă răspândire în Europa occidentală, în Evul Mediu, mai ales acele piese care reprezentau subiecte legate de celebrarea Sărbătorii Paștelui sau a Crăciunului. Reprezentarea avea loc în fața bisericii, la ieșirea de la Sf. Liturghie, păstrându-se în continuare atmosfera pioasă.

Această formă de teatru popular o avem și noi în Transilvania și în întreg Maramureșul, cu evidențe bine marcate la Sighetul Marmăției, Ieud, în comunele de pe valea Izei și, surprinzător, în comunele românești din dreapta Tisei (azi, Ucraina), unde bisericile au fost închise în anii comunismului. S-a păstrat și la Slatina, localitatea unde este înmormântat Episcopul Mihai Pavel al Eparhiei de Oradea.

Specialiștii europeni din secolul trecut au fost surprinși de existența acestei specii literare într-o țară comunistă din Est.

În revista „Tradiții și Patrimoniu” nr. 6-7/2004 a „Muzeului Etnografic al Maramureșului, Sighetul

Marmăției”, găsim un articol bine documentat despre „Viflaimul” în Maramureș, publicat de dr. Mihai Dăncuș: „Un spectacol de teatru popular în Maramureș - Viflaimul”.

Aflăm din articol că „Viflaimul” a fost reprezentat, „în simplitatea cea mai patriarhală”, de sătenii din Ieud, într-una din sălile de clasă ale școlii confesionale greco-catolice și prezentat de colindători la diferite familii. Pe un „APOSTOLERIU”, tipărit la Blaj în 1878, învățătorul Petru Bilțiu Dăncuș notează că „Viflaimul” a fost pus în scenă, la Ieud, pentru prima dată în 1888: „...bravii elevi a școalei progresive locale instruiți de învățătorul și sub conducerea lui, au jucat cu una istețime rară piesa „Nascerei lui Isusu Christosu și Mîtuitoriulu”.

În Maramureș, „Viflaimul” cunoaște mai multe variante, dar toate au la bază textul învățătorului Petru Bilțiu Dăncuș, acest text a fost pus în scenă în anul amintit mai sus.

„Viflaimul” creat de învățătorul din Ieud pornește de la un text popular simplu pe care l-a dezvoltat, a introdus mai multe personaje, măștile și diavolii; prin trecerea anilor, textul său, intrat în circulație, apare astăzi ca folclor literar.

Piesa se deschide prin cântecul troparului „Nașterea Ta, Cristoase...”. Iosif și Maria ajung la Ierusalim pentru „a se înscrie”, zadarnic caută

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

însă adăpost, nu întâmpină decât refuz și răutate: „Piei de aici cu a ta soție/Mergeți, plecați în pustie...”. Obosiți, într-un târziu, dincolo de cetate, zăresc o lumină, speranță pentru Maria: „Colo vom călători/Unde vezi focul arzând/Că-s păstori la oi șezând”. Iosif începe să se liniștească: „Iată aici e poiata/Și lăcașul este gata!/Domnului să-i mulțumim”.

La nașterea lui Isus, cântul îngerilor acoperă Pământul: „Mărire lui Dumnezeu/Că s-a născut Fiul Său/Și jos pace pe pământ”. Respectând textul sfânt al Scripturii, urmează tablourile în care vor veni la Isus ciobanii, Craii - Baltazar, Melchior și Gașpar -, Magii, apare Irod cu uciderea pruncilor, motiv pentru autor să introducă în scenă diavoli. Sfârșitul lui Irod, pe care diavoli îl duc în Iad, lasă loc în scenă Vestitorului, prin cuvintele căruia bucuria Nașterii Domnului cuprinde inimile oamenilor: „Și acum cu mic cu mare/Și sărac, și gazdă mare/Cu toții să ne unim/Pe Hristos să-l amintim./Să ne rugăm într-un gând/Pentru pace pe pământ/Pentru pace și dreptate/Relele înlăturate”.

Cântecul îngerilor unește Cerul cu Pământul, peste Betleem este lumină, pace și bucurie: „Și din noapte până-n zori/Cântă a îngerilor cor: <Mărire întru cei de Sus lui Dumnezeu/Pe pământ pace și între oameni bună voire>”.

Acesta este „Viflaimul” maramureșan creat de Petru Bilțiu

Dăncuș. La Crăciun, acesta și orice alt „Viflaim” se alătură sau urmează colindelor. Spectacolul se prezintă în fața bisericii, eventual la școală și pe la casele oamenilor. Se prezintă o singură dată pe an, la Crăciun și Anul Nou. În anii comunismului a fost interzis.

În afara „Viflaimului” din Maramureș, Ardealul și Banatul au avut, din timpuri foarte îndepărtate, sau mai au, la Crăciun, „Viflaimul”, cu un text care include momentele esențiale ale Evangheliei. În copilărie, am văzut, an de an, la Crăciun, „Viflaimul” în comunele Certeze din Oaș și Liebling din Timiș.

Înainte de 1948, se pune în scenă în toate parohiile greco-catolice și în școli, în apropierea vacanței de Crăciun. La casele unde ajungeau, colindătorii prezentau „Viflaimul” după colinde. Pregătirea micului spectacol însuflețea viața satului, care era implicat cu totul: preotul, învățătorul, copiii și familiile, tinerii și vârstnicii. Pentru toți, bucuria era mare de-a lungul zilelor de pregătire, în Sărbătoare, la colindatul propriu-zis și la prezentarea „Viflaimului”. Era și la primirea colacilor, aceștia nu ar fi putut lipsi. Apoi, bucuria rămânea în amintiri.

Era și bucuria sufletului, aflat aproape de misterul Nașterii Domnului și a trăirii acestor taine sfinte într-o Noapte Sfântă. Și această Noapte Sfântă a făcut din oamenii de atunci apostoli vestitori ai venirii lui Cristos în lume.

O.B.

Veniți să-L adorăm!

Dumnezeu Tatăl ne-a făcut un dar inestimabil, un dar ceresc nesperat, un dar dătător de daruri. Fiul Său unic a coborât pe pământ sub chipul unui prunc. Mângâietorul promis a venit în lume. În realizarea acestui dar, Tatăl a colabotat cu Spiritul Sfânt care L-a zămislit și cu Fecioara Maria din care s-a întrupat. A venit ca un copil obișnuit, într-o familie, căci Dumnezeu i-a orânduit și un tată crescător, pe Sfântul Iosif. Părinții Îl slujeau, copleșiți de dumnezeirea Celui care le-a înfrumusețat viața. Au avut harul de a-L ține în brațe, de a-L mângâia și hrăni pe Fiul Lui Dumnezeu.

Isus vine în marea familie a omenirii. E Fiul unic al Tatălui ceresc, dar prin El, am devenit toți fii ai Lui Dumnezeu.

Veniți să îngenunchem alături de Fecioara Maria și de Sfântul Iosif și să-L contemplăm pe Isus! Să învățăm de la Ei cum să-L adorăm pe Împăratul cerului, ascuns sub înfățișare de om! Veniți în această familie locuită de Dumnezeu, să ne alimentăm din preaplinul iubirii! Să învățăm la școala Familiei Sfinte cum să creștem în spiritualitate împreună cu Isus!

Într-o peșteră rece și un staul pentru animale, își începe Domnul nostru opera de răscumpărare. Salvatorul lumii ne oferă modelul lui de umilință și sărăcie.

Cete de îngeri au sărbătorit evenimentul și au rămas în adorație cântând imnuri de bucurie și laudă Lui Dumnezeu. Tot îngerii au anunțat pe pământ nașterea Lui.

Păstorii ce făceau parte din pătura mai săracă și umilă a societății, au meritat să afle mult așteptata veste. Au alergat la ieslea unde era culcat Isus, s-au bucurat de drăgălășenia Lui de copil și L-au adorat cu bucurie mare.

Magii au fost conduși la Isus de steaua luminoasă. În Prunc L-au recunoscut pe Dumnezeu făcut om. I-au oferit daruri, I s-au închinat și L-au adorat.

(continuare în pag. 15)

O, fericită Familie, fericiți contemporani care L-ați văzut, L-ați ținut în brațe și L-ați adorat pe Isus! Ne-am fi dorit și noi să-I fim contemporani și să facem parte din categoria celor chemați. Dar Isus a venit pentru oamenii tuturor timpurilor! Toți am fost chemați la mântuire! Chiar ne faci, Doamne, o călduroasă chemare!

Noi îl avem și acum pe Isus viu în mijlocul nostru! Se naște în fiecare zi, prin intermediul preotului pe masa altarului și rămâne prezent în această „peșteră” care este tabernacolul. Este și acum atât de aproape de noi, pentru a ne dărui Cerul!

Veniți să ne alăturăm și noi înaintașilor, să le urmăm exemplul și să-L adorăm pe Isus, aici prezent, în Preasfântul Sacrament!

Îngerii sunt în preajma Lui, Fecioara Maria și Sfântul Iosif ne încurajează să ne apropiem. Steaua luminoasă se oprește în fața locuinței oaspetelui nostru drag, pătrunde în ea și de acolo, El revarsă asupra noastră lumină.

Fă liniște în jur dacă ai venit să-L vizitezi! Sufletul adorator vorbește mai mult prin tăcere și, mai ales, știe să-L asculte pe El. E ceva unic, să te afli în fața Lui Isus, care a venit în lume pentru tine! Astfel îl vei descoperi. Îl vei vedea cu ochii minții. Înlăcărează-te în fața Domnului, lasă-te sorbit de iubirea Sa! Îți va înfrumuseța viața. Te va încuraja, te

va consola, îți va aduce pacea. În El, îți vei găsi refugiul. Îți va schimba viața. Te va ajuta să atingi perfecțiunea iubirii!

În Cer, El este lăudat și mărit!

Marie, Mama noastră și a Lui Isus, îți cer darul de a-L iubi și eu mult pe Fiul Tău, prezent în Sfânta Euharistie! Oferă-mi-L pe Pruncul Isus în Sfânta Împărtășanie! Mă voi simți din nou copil. Isus a venit și pentru mine!

Fericite sunt sufletele care bat la poarta Tabernacolului, ce găzduiește Comoară de haruri! El e mereu la dispoziția celui care vrea să-L primească și să se mântuiască. Ne poartă pe brațe și ne hrănește!

Veniți să-L adorăm pe Isus, aici prezent, în Presfântul Sacrament! Euharistia e expresia celei mai mari iubiri. Adorația și împărtășania făcute în smerenie și reculegere deschid comorile Domnului. Isus umple inimile care se transformă în Tabernacole.

Păstrează-L în inima ta pe Isus , căci are nevoie de o locuință caldă! Rămâi în umilința păstorilor și în bogăția credinței! El și-a pus încrederea în tine. Ești de preț în ochii Lui! Nu-L dezamăgi, așa după cum nici El nu te-a dezamăgit. Și nu uita să-L mărturisești pe Isus, fă-i cunoscută iubirea Lui unică și îndeamnă-i și pe alții să-L viziteze în biserică!

Veniți să-L adorăm pe Isus, aici prezent, în Preasfântul Sacrament!

Silvia PANTIȘ

Crăciunul zilei de azi

Aștept, așteptăm...

Zi de zi punem deoparte

câte un vis, câte o dorință

un avânt de prim pas...

apoi, invariabil : mai este timp,

îl mai las...

acum, sunt cele multe ce strigă, mă trag

în iureș ordonat de cuminți obișnuințe

și uit ce aștept

până când, aud din nou pulsând în piept

acel glas de copil chemând Crăciunul...

fior cald în inimă,

zâmbet de chip luminat

întrezărind cadoul de sub brad,

și iată, mă gândesc iar la ziua aceea,

în care toate mi se adună spre sărbătoare

și pot să mă bucur

că astăzi îmi este cu adevărat

Crăciunul !

Maria-Mirela FILIMON

Noaptea Sfântă la Greccio

1223

Ca în toate momentele cruciale pentru Împărăția lui Dumnezeu, Providența divină trimite omul însărcinat cu misiunea de a vedea și a exprima în propria-i viață farmecul cuceritor al mesajului de la Betleem, de pe Muntele Fericiților, din Cenacol de pe Calvarul Răstignirii și al Învierii. Unul dintre acești „trimiși” este Sfântul Francisc de Assisi (1181-1226).

Cucerit de viața „Sărăcuțului din Assisi”, Julien Green (1900-1998), scriitor francez de origine americană, convertit la catolicism, îi închină cartea „Fratele Francisc - Francesco d'Assisi”. Traducerea în limba română aparține Mariei Ivănescu, cartea fiind publicată în Ed. Științifică, București, 1995.

În „Cuvântul autorului”, Julien Green mărturisește cât de puternic a simțit prezența Sfântului în cele 18 luni cât a durat scrierea cărții (după o perioadă de documentare): „am trăit zile în șir în compania minunată a unui om pe care l-am admirat cel mai mult dintotdeauna. Într-un anume fel, am simțit că stătea lângă mine fratern și surâzător”.

Numele lui Francisc de Assisi autorul l-a auzit în primii ani ai copilăriei, rostit chiar de mama sa, care, deși protestantă, avea o deosebită afecțiune pentru Sfântul Francisc.

Convingerea lui Julien Green este că Sfântul Francisc depășește tristele bariere care separă oamenii, pentru că „el este al tuturor, ca și iubirea pe care ne-o dăruiește neconținut. Nu poți să-l vezi și să nu-l iubești, se spunea încă din vremea sa, și această iubire a rămas”.

La un Crăciun, Sf. Francisc a dorit să vadă Pruncul Divin cu ochii lui, ca în ieslea din Betleem, dormind în fân, între un bou și un asin. A ales Greccio. În Noaptea Sfântă oamenii din Greccio și din împrejurimi, în număr mare, veneau cu torțe aprinse spre grotă pregătită de Francisc. „Sărăcuțul” și-a petrecut noaptea în picioare în fața „ieslei”, plin milă și nespusă bucurie. A trăit un lung moment de extaz privind „ieslea” ca și când ar fi văzut Pruncul Divin culcat în fân, între animale. Greccio a devenit un nou Betleem. Isus se naște oriunde

(continuare în pag. 19)

oamenii sunt destul de umili ca să se recunoască frați unii cu alții și cu toată creația. Dar iată descrisă această Noapte Sfântă de Julien Green:

„Francesco obține de la Papă, ca recompensă, dreptul de a sărbători Crăciunul cu un fast mai mare și așa cum dorea el. Alese Greccio, pentru că seniorul aceluia loc, Giovanni di Velita „acordând mai puțină importanță nobleței de sânge decât nobleței de suflet”, îi dăruise lui Francesco muntele acoperit de verdeață, care domină pintenul stâncos al satului său, și valea Rieti, până la munții albaștrii care se zăresc la orizont.

Pe o culme de stâncă, Francesco ridică o mică sihăstrie, folosind, ca de obicei, o grotă. Aceasta fu transformată în capelă. La cererea lui, se instalează o iesle plină- vârf cu paie. Fură apoi aduși un bou și un măgar, martorii, conform tradiției.

La miezul nopții, oamenii din împrejurimi urcară din toate părțile, cu torțe în mâini, căările de munte scânteind ca niște râuri de lumină. Un preot fu adus ca să officieze slujba, pe iesle, simbolul leagănului Mântuitorului, acel „presepio”, atât de drag italienilor. Francesco însuși, îmbrăcat în haine de diacon, citi Evanghelia Nativității. Mulțimea uimită de redescoperirea marelui mister, urmărea cu atenție cele mai mici detalii ale ceremoniei și mulți crezură că-l văd pe Francesco ținând în brațe Copilul scăldat în raze.

Credința Evului Mediu, mai aproape de vârsta copilăriei decât a noastră, transmite prin misterul viziunilor adevărurile credinței, care vorbeau străfundului inimii lor.

Noaptea a avut un farmec unic și nu va fi niciodată uitată. Prin păduri, frații cântau și lumânările scânteiau blând, risipite peste tot, în dorința, parcă, de a se uni acestei explozii de veselie neașteptată și de a răspunde strălucirii întunecate a cerului. Aceasta a fost slujba noastră de la miezul nopții, prima, plină de acea poezie pe care numai Francesco de Assisi putea să i-o confere”.

De la Sf. Francisc a rămas tradiția de a de a pregăti la Crăciun, în biserici, în familie și în piețele localităților, „Ieslea”. Vaticanul, în mare sărbătoare, adună credincioșii la Liturgia de la miezul nopții, ca în toate bisericile din lume. În fața Bazilicii San Pietro, IESLEA cu statuetele simbolice ajută pe credincioși să vadă cu ochii lor, „cât de mic, de omenesc, de copil și de umil este Dumnezeu”. Ei trăiesc acolo, în smerenia sufletului, măreția Sărbătorii și bucuria de a avea „un Dumnezeu care s-a făcut părtaș la suferința oamenilor”.

La fiecare Crăciun, lângă „IESLEA” Sfântului Francisc, ni se trezesc în suflet înalte idealuri de viață și dorința de a fi mai buni. Și odată cu ele, bucuria, deplina bucurie a Crăciunului. Dar nu aceasta a dorit și Sfântul Francisc?

Papa Ioan Paul al II-lea

- în România -

*„Lanțurile voastre sunt gloria, mândria Bisericii:
adevărul v-a făcut liberi”.*

Papa Ioan Paul al II-lea

„...Părinții voștri au voit să restabilească uniunea vizibilă cu Biserica Romei. În Clausula Unionis au afirmat printre altele: <Ne-am unit noi, mai sus numiții, cu toată tradiția noastră: riturile ecleziastice, Divina Liturghie, posturile și calendarul nostru să se păstreze neatinse>. De la acea Unire se împlinesc 300 de ani: consider providențial și plin de semnificație faptul că, iată, celebrările celui de-al treilea Centenar coincide cu Marele Jubileu al anului 2000.

Acea Unire purta cu sine ecoul a secole de istorie și de cultură ale poporului român. Acestei istorii și culturi tocmai acea Unire le-a adus o contribuție de mare semnificație, cum arată școala născută în acel Blaj, pe care Eminescu l-a salutat, nu întâmplător, ca „mica Romă”.

Strădania voastră, prea iubiți frați și surori ai Bisericii Greco-Catolice, este cea a fidelității față de istoria și tradiția voastră. Figuri ca Teofil Szeremi și Anghel Atanasie Popa, care au apărut cu dârzenie

propria identitate culturală de oricine ar fi încercat să o amenințe, arată cum catolicismul și cultura națională pot nu numai conviețui, dar și să se îmbogățească reciproc, deschizându-se deopotrivă unei universalități care lărgeste orizonturile și favorizează depășirea pericolelor de închistare și închidere în sine.

La picioarele splendidului iconostas al Catedralei voastre și-au aflat odihna, în sfârșit, rămășițele pământești ale veneratului Episcop Inocenție Micu Klein, altă figură care și-a iubit și apărut cu generozitate și curaj catolicismul, strâns unit cu identitatea sa de român. Dovadă a acestei sinteze fecunde este faptul că, în Biserica voastră, frumoasa limbă română a intrat în Liturghie și că românii greco-catolici au făcut mult pentru reînnoirea intelectuală și întărirea identității naționale”.

Din „Predica de la Divina Liturghie bizantină celebrată în Catedrala Sfântul Iosif - sâmbătă, 8 mai 1999.

DE SĂRBĂTOARILE CRĂCIUNULUI ȘI DE ANUL NOU DORIM

PSS VIRGIL BERCEA, PREOȚILOR,

ORDINELOR CĂLUGĂREȘTI,

PROFESORILOR, COLABORATORILOR ȘI CITITORILOR

SĂRBĂTORI BINECUVÂNTATE

ȘI

LA MULȚI ANI!

Colectivul redacțional

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)